1. BÖLÜM

DUVAR NÖBETİ

ÇİNLİ çeriler, orman kıyısınca kıvrılarak uzanıp giden duvarın üzerinde gece nöbetindeydi. Kış yaman geçmiş, sonunda ağaç altları çimlenmiş, yağmur sonu toprak kokularının yayıldığı bahar gelmişti. Ormanda dallar yeşillenmeye, çiçekli ağaçlar tomurcuklanmaya başlamıştı. Kış boyu hazırlık yürüten Göktürklerin akın çağı olan bahar aylarında, komutanın da dediği gibi, "Yere girmektense, tekin olmak yeğ!" idi. Duvar üzerinde iki nöbetçi ileri geri adımlıyor, karanlıkta bir şey görmek ister gibi gözlerini kısarak, orman yönünü gözlüyordu.

"Orada!" dedi Lang Hao. "Geleceğini bilmesem, görmezdim!"

"Urganı indir!" diye sırıttı Tian Bao. "Kırbaları bekletmeye gönlüm elvermiyor!"

Lang Hao, kuledeki basamakların altına gizledikleri urganın ucunu sıkıca düğümledi. İpi, duvara çakılmış demir halkaya geçirerek öteki ucunu aşağıya sallandırdı. Karanlık ağaçlar arasından duvara doğru süzülen gölge, tuttuğu ipi gererek ağırlığını tarttıktan sonra, yavaşça tırmanmaya başladı. Biraz sonra, Bao-Zhi gülen yüzüyle duvarın üzerinde belirmişti.

"Duvarda yürümek kişioğluna göre değil! Ara sıra kuş gibi kanadımız çıksa yahşı olurdu…"

İlteriş Kutlug Kağan öldüğünde, oğulları Bilge ve Kül Tigin çocuk denecek yaşlarda olduklarından, Göktürk Kağanlığı'na kardeşi Kapagan geçmişti. Kapagan Kağan Çin egemenliğinde olan Türkleri Ana yurtlarına toplamayı, Asya'daki bütün Türkleri de Göktürk devleti çatısında birleştirmeyi başarmıştı. Düzenli saldırılarla Çin'i haraca bağlamış, ikinci kez gelen Göktürk tehdidi Çinlilerin kâbusu haline gelmişti.

Sertliği ve cesaretiyle bilinen Kağan; 716 yılında ayaklanan Dokuz Oğuz Beylikleri'nin baş kaldırısını bastırmıştı. Ancak Ötüken'e dönerken, Bayırkuların kurduğu kalleş pusuda öldürülmüştü. Yerine geçen oğlu İnal Kağan'ı da İlteriş Kutluk Kağan'ın oğlu Bilge devirmiş, Göktürk Devleti'nin kağanı olmuştu.

Kapagan Kağan'ın ölümüyle umutlanan Çin Sarayı, Bilge Kağan'ın şaşmaz doğruluktaki kararları, kardeşi Kül Tigin'in bahadırlığı Apa Tarkan Bilge Tonyukuk'un devlet tecrübeleri karşısında zorlu günler yaşıyordu. Çinlilerin torunlarına anlattığı korku masallarından biri haline gelen Chieh-she-shuai adı ve Vey ırmağı olayı, Göktürklerden sakınmaları gerektiğini öğretmişti. Onlarca Çin çaşıtı satıcı kılığında, at uşağı görünümünde Türk Eli'nde yerleşmiş olsa da, yakınlarında birkaç Türk börkü görmek onları korkutmaya yetiyordu. Kış ve sonbaharda nöbet yerinde ikişerli gezinen Çin çerisi, bahar aylarında dörder beşer dolaşırdı.

Bao-Zhi bu gece işi olmasa da, tanış olduğu Tian Bao'ya gece nöbetinde yoldaşlık etmeye gelmişti. Tian Bao, yoldaşının gündüzden getirdiği iki kırba dolusu keskin sücüden[1] hoşnut olmuştu. Bu kez duvar nöbeti neşeli geçecek, çabuk bitecekti. Sücü kırbalarını kuleye gizleyip komutanın kasabaya gidişini gözlemişler, hava kararınca iki nöbetçi anlaştıkları gibi el edip kargılarını sallayarak ağaçlıktaki Bao-Zhi'yi çağırmışlardı. Keskin sücü çerilere iyi gelmiş, dilleri çözülmüştü.

"Bizim yüzbaşının yaveri, fırsatı buldu mu uykuya kaytarır. Çeri sayılacak ortada yok, aş yenecek yaver yok! Sabah uyur, akşam uyur…"

"Ee, yüzbaşı onu kovmuyor mu?"

"Bulursa kovacak... Yaver kim bilir hangi ağaç kovuğunda uyuyor!" diye sırıttı Tian Bao. "Öbür gün güneş kargı

[1] Sücü: Mayalı şıra, şarap.

boyuna ulaşmışken, döşekten kalkmış. Gözleri şiş, garnizona gelirken yüzbaşıya yakalanmış!"

"Yüzbaşı en azından, bacaklarını kırmıştır!"

"Komutanım af dilerim. Bugün uyuyup kalmışım! diye kekelemiş..."

"Yüzbaşı ne demiş?"

"Sen evinde de mi uyuyorsun?"

Çinli Çeriler katıla katıla gülüyor, her biri kendi bölüklerinden benzer olaylar anlatıyordu. Gece yarıyı aşmış olsa da, gün ışımasına daha çok vardı. İçtikçe neşelenmişler, dilleri dolaşmaya, bakışları puslanmaya başlamıştı. Bao-Zhi devrilecek duruma gelmiş, kaç sağrak[2] içtiğini sayamamışlardı.

Ufak tefek olan Siganfulu Lang Hao, ayakta durmaktan yorulmuş; kargısını dayamış, sadağını, pusatını çıkararak duvarın kenarına bırakmıştı. Kalkanını altına yerleştirerek, sırtını duvarın ormana bakan mazgalına yaslamıştı. Bu gece nöbette olmaktan hoşnuttu.

Evinde olsa, evdeşinin huysuzlanmasını dinleyecek, anasının çatık kaşlarıyla aksilenen bakışlarını görüyor olacaktı. Biri anası, öteki evdeşi; bu iki katun dirliğini dar etmişlerdi. Vali Sang Mançu'nun evinin yakınında oturuyordu. Evdeşi, gelip geçerken valinin katununu gösterir, kendisinin de aynı urbaları almak istediğinden yakınırdı. Ölçüştüğü katun valinin evdeşi, kendisi ise sıradan duvar çerisi idi. Ne kadar anlatmışsa da katunun bunu anlaması mümkün görünmüyordu. Bao-Zhi'nin getirdiği kırbalar sıkıntısını dağıtmış, dört sağrak sücüden sonra dirliği daha sevimli, acun ise hoş görünmeye başlamıştı.

Orman tarafında, ağaçların üzerinden yükselen dolunay aklı kızıllı görüntüye bürünmüş; karanlıkta kızıl göklerle cilveleşen ayın parıltısı, daha da varımlı olmuştu. Esrik[3]

[2] Sağrak: Ağaçtan oyulmuş bardak.

[3] Esrik: Sarhoş, çakırkeyf.

çeriler gülünç konular anlatarak; boşaldıkça dolan sağraklardan, keskin üzüm suyunu yudumlamakta yarışıyordu. Kulenin duvarında ürken iki yarasa ormana doğru uçarken, gerilerden duyulan baykuş sesi gecenin suskunluğunu bozdu. Çerilerden biri rüzgâra benzeyen sesi duymuş, yandaki kulenin ağacındaki ışıltıyı görmüştü.

"Bir de baktım, gözleri dağlanmış tutsak Göktürk kızını su almaya göndermişler. Uzun demirin iki ucunda, iki koca kırba..." diye sırıttı Lang Hao. "Yanımdan geçerken ayağımı uzattım. Düşüşünü görecektiniz, kuş gibi uçan kız görmemiştim!" deyip bir kahkaha daha attı. "Kendisi bir yana, kırbalar bir yana…"

Elindeki sağraktan büyükçe yudum alıp sinsice sesini kısarak, "Bakın ne anlatacağım…" dedi. Sözünü tamamlamadan, ayakta dinleyen Tian Bao'nun yüzündeki gülüş değişti, anlamsızlaştı. Aşırı çekikliğinden çizgi gibi duran gözleri büyüdü. Göz bebekleri yukarı kayarken, elindeki kargı yere düşmüş, bacakları biçimsizce bükülerek, gövdesi savrulmuştu. Bedeni boş bir çuval gibi geriye devrilirken, başı kulenin yanındaki merdivenin basamağına çarparak, aşağılara yuvarlandı.

Sırtını duvara vererek oturan Lang Hao'nun, sücüden kısılmış gözleri şaşkınlıkla açıldı. Kolunu kaldırıp, elindeki sağraktan büyükçe yudum almış; indirdiğinde, merdivenden yuvarlanan bir baş ile yoldaşı Tian Bao'nun devrilen gövdesini görmüştü. Yerinden doğrulup, Bao-Zhi'ye ne olduğunu sormak istese de karşısında kimseyi göremedi. Esriklikten, duvardan düştüğünü anlayamadan, sert toprağa çakıldı. Ardı sıra, otururken belinden çıkardığı kanlı kılıcı yanı başında toprağa saplandı. Duvarın üzerinde düşüşünü izleyen Bao-Zhi, "Tüm dirliğimde uçan çeri görmemiştim!" diye acı acı güldü.

Göz kırpmalık boşlukta ikisini de tepelemişti. Ses çıkarmadan, kuledeki kütüğe saplanan oku kavrayıp yerin-

den söktü, yayına yerleştirdi. Bakışlarını gece melteminde salınan ağaçlar arasında biraz dolaştırdıktan sonra, yayı gezleyip bıraktı. Gergin yaydan kaçarmışçasına fırlayan ok, eski kayın ağacının altındaki topraktan çıkmış köke saplandı.

Biraz sonra uzun gölgeli bir atlı, karanlığın içinden süzülüp, ağır adımlarla ilerleyerek açıklıkta durdu. Atın ayaklarının önünde, yere çarpan Lang Hao'nun parçalanmış gövdesi yığılmıştı. Kemikleri birbirine geçmiş, yere çarptığını anlamadan acundan göçmüştü. Sücü sağrağını tutan eli, gövdesinin altında kalmış, karanlıkta yerden kalkmak ister gibi duruşuyla tuhaf görünüyordu. Atlı, gördüklerini umursamadan başını kaldırıp seslendi:

"Karabuğu!"

"Buyur Aygucı..."

"Sağ olan kaldı mı?"

"Yok..."

"Yanıma gel..."

"Buyruk senindir!"

Duvardaki halkaya asılan urgan, hâlâ yerindeydi. Biraz önce konuşurken kekeleyen, yalpalayan esrik çeri Bao-Zhi, kayarcasına duvardan inerek atlının yanına yaklaştı. Usta binici olduğu davranışlarından anlaşılan atlı, başıyla ağaçların arasını göstermiş; yavaşça atını çevirip ormana yönelmişti. Orman içinde, yukarıdan görülmeyecek kadar yürüdükten sonra; Bao-Zhi, Göktürkler gibi yere diz vurarak atlıyı selamladı. Ayağa kalkarken elini göğsüne koyup çıkardığı çıkını, atlıya uzattı. Atından inen gölge, çıkının içindeki dokumanın katlarını yavaşça açtı. Üzerinde ay ışığında güçlükle görülen işlenmiş yuvarlaklar, çizgiler, bazı işaretler vardı.

"Eğri çizgiler çeri sayısı, yuvarlaklar da kulelerin yeleridir Aygucı!"

"Anladım... Gizli yollar, geçitler?"

"İkiz çizgiler yollar, üç çizgi olanlar da iç kapıların yerleri..."

"..."

"En alttakiler sayabildiğim okçu, atlı çeri sayısı!"

"Yaman bilig Karabuğu!"

"Şunlar da yüzbaşı, binbaşı sayıları, yerleri..."

"Var ol! Bu bahar, akında çeri az olacak. Zorlu iş başardın!"

"Sen sağ ol Aygucı. Türk budun sağ olsun!"

Karabuğu yirmi gündür Çin garnizonunda dolaşmış, alaylarına, tümenlerine bakarak gördüklerini unutmayacağı biçimde çizmişti. Yoldaşlık kurduğu boşboğaz Çin çerisinden de, bahardaki akında Göktürklere yengi sağlayacak biligleri öğrenmişti.

Lang Hao sücü sağrağını kavrayıp başını kaldırdığında; yere bıraktığı kılıçla Tian Bao'nun başını gövdesinden ayırmış, aynı hızla önce Lang Hao'yu ardından kılıcını duvardan fırlatıp atmıştı. Gün ışıdığında, nöbet yerine gelenlerin düşünecekleri ortadaydı. İki Çin çerisi, sağraklar dolusu sücü içip tartışmış, biri diğerinin başını uçurmuştu. Kendisi de esriklikten dengesini yitirmiş, duvardan düşmüştü.

Çin dilinde Bao-Zhi, bilge kişi demekti. O da Vezir Tonyukuk gibi Çin'de doğmuş, çocuk çağından beri, öz anası ve Bilge Tonyukuk tarafından becerikli, yürekli çeri olarak yetiştirilmişti. Karluk boyundan ana ve Göktürk atanın balası acuna Çin'de gelmişti. Çinliler onu Suğdak asıllı Bao-Zhi olarak tanısalar da asıl adı Karabuğu idi.

Atasının uçmağından sonra anası üzerine titremiş, büyüdüğünde yağız bahadır olması için çabalamıştı. On bir yaşında sağlam kütükten kılıç yontup armağan etmiş, on dört yaşına kadar bu kılıçla oyunlar öğretmişti. Küçükken uzaktan akrabası sandığı Tonyukuk, sıkça onları görmeye gelirdi. Ondan da ata binmeyi, okuyup yazmayı, Göktürk Budun'dan başkasının bilmeyeceği kılıç ve okçuluk sırlarını öğrenmişti.

Yıllar geçtikçe Karabuğu kumral saçları, açık yeşil gözleri, iki Çinliden geniş omuzları ve keskin yüz hatlarıyla varımlı Göktürk çerisi olmuştu. Yarı beline kadar uzun, düz saçlarını Çinliler gibi bağlayıp ot kökleriyle kızıl-kara arası boyamak Tonyukuk'un buyruğuydu. Eşkin atlara biniyor, yüz adımdan serçe kuşunu oklayabiliyordu. Gözünü budaktan sakınmadan hizmetini beceriyle yerine getirir, sonra aklına getirmez, ardına bakmazdı. Büyümesini izleyen Tonyukuk da, anası gibi ondan hoşnuttu. Çinli Budun'un Göktürklere düşmanlığının sebeplerini anlatan Tonyukuk, sözünü Karabuğu'nun açık yeşil gözlerinin içine bakarak tamamlardı.

"Çağ gelecek, Türk çağı olacak!"

Bilge Kağan'ın Göktürk Kağanı olmasıyla, dirliğini "Aygucı"[4] olarak sürdüren Tonyukuk, ona Çin'de kalmasını buyruk vermişti. Karabuğu burada büyüdüğünden yolları, yöreyi iyi tanıyordu. Kumaş satan koca karınlı Suğdak'tan, atlı çerinin tümen komutanına kadar herkesi bilirdi. Çinliler kadar Çince konuşması, çaşıtlıkta verimli olmuştu. Edindiği biligler, Çin akınında Göktürk çerisine yengi sağlıyordu.

Tonyukuk dışında Karabuğu'nun varlığını bilen, Kül Tigin ve adını bilmediği iki kişi daha vardı. Tonyukuk'un kendisine anlattığı kadarıyla, Çin akınında alınan ulca[5] gümüşlerden beş ok yaptırmıştı. Bunların uçlarına da kağan hazinesinde eski çağların anısı olarak saklanan, beş gümüş temren[6] takılmıştı. Bu gümüş okların biri Karabuğu'da, biri Tonyukuk'ta, Bilge Kağan'ın kardeşi Kül Tigin'de ve kendisinin bilmediği iki kişide idi.

Ulaklarla buyruk iletirken gümüş ok gönderilir, ulağın güvenilir olduğu bildirilirdi. Bu okçulardan başkasına su-

[4] Aygucı: Danışman

[5] Ulca: Savaş ganimeti.

[6] Temren: Ok, mızrak gibi silahların demirden yapılmış sivri ucu.

sup, canı sağ oldukça gizleyeceğine "Gök girsin, kızıl çıksın" ahdiyle, öz bıçağı üzerine and içmişti. Çaşıt olduğunun bilinmesi, Çin'de dirlik süren Türklerin kıyıma uğraması demekti. Bu sır, acun batana dek gizlenmeliydi.

İki yolda Kül Tigin'le, bir kez de tanış olmadığı kişilerden biriyle; yüzünü gizleyerek, orman karanlığında görüşmüştü. Tonyukuk iyi Çince bildiğinden yüksünmez, kocamış yaşına aldırmadan, onca yolu aşarak kendisi gelirdi. Karabuğu gelecek olan konuğunu duvarda beklemiş, ay ışığında Tonyukuk'un gümüş okunun parıltısını gördüğünde gerekeni yapmıştı.

Ayaz çıkmış, hava soğumaya başlamıştı. Ormanın derinliklerinde kurt ulumaları geceyi bölerken, ağaçlıklarda tünemiş gece kuşu uzun uzun öttü. Alaca karanlıkta "Aygucı Tonyukuk" atını ormanın içlerine sürerken, başka bir gölge hızla urganı tırmanıp duvarın üzerinde kayboldu.

2. BÖLÜM

ERSEL'İN GÖZ YAŞLARI

On iki gün uzaktaki Ötüken'de karanlık inmiş, ay ışığında bir karaltı ağır adımlarla, göl kıyısına doğru yürüyordu. Yasavul onbaşısı Ersel, elindeki kopuzun biçiminini seçip, tanıdığı karaltıyı durdurmamıştı. Çebi ile birlikte büyümüş, yoldaşlıktan öte kardeş gibi dirlik sürmüşlerdi.

Göktürk Yasavulu Onbaşı Ersel, iki çeri ağırlığından aşkın ağırlıktaydı. Türk Eli'nde hiçbir çeri onunla güreşe kıyışamazdı. Uğraşta çıplak elle Çin çerisinin tulgasını eğmesiyle ün salmıştı. Ölçüsüz gücüne rağmen, tanışına yüreği yuka idi. Türeyi uygularken acımasız olan bu Ötüken Yasavulu, çocukları sever, ara sıra onlarla oyun oynardı. Daha bu sabah, uğraş oyunu oynayan çocukların boğuşmasını ayırmıştı. Kaşlarını çatmış:

"Vuruşacak yağı mı yok be!.. Birbirinizi acıtmayın" diye aralarına girmişti. Bütün çocuklar Göktürk çerisi olmuş, hiçbiri Çin çerisi, Çin Kağan'ı olmayı istememişti. Ortada yağı kalmayınca da birbirlerine saldırmışlardı. Hoşuna da gitmiş, "Kurdun eniği de Çinliye yağı!" diye gülümsemişti.

"Hangi oyunu oynayacaksanız, birlikte oynayalım. İtişmek, vuruşmak yok!" dediğinde; Onbaşı Kanıbay'ın küçük oğlu Çakın, Ersel'in koca göbeğine gözlerini büyüterek bakmış, "Sen mi bizimle oynayacaksın?" demişti.

"Oynamam mı be? Ben sizin yaşınızda, bir sıçrayışta ağaçlara tırmanırdım!"

"Ötüken Ormanı, dalı kırık ağaçlarla dolu!" dedi Çakın. İki elini birleştirip, önünde göbek gibi yapmıştı.

"Ulan senin atan çok mu arık![1]"

"Arık olmasa da senin kadar yok! Atamın akında aldığı ulca bulbula benziyorsun."

---

[1] Arık: Çelimsiz, zayıf.

Onbaşı Ersel, birkaç yolda kendisini sınadığından, bu keskin zekâlı Göktürk balasıyla söz yarıştıramayacağını biliyordu. Her defasında, bu Çinli kılıklı kısa boyunlu Çakın aklını karıştırmıştı. Sözü anlamadığından sordu:

"Bulbul nasıl şey ki?"

"Senin gibi koca karınlı, ayaklarını toplayıp, kollarını kaldırarak oturan küpeli kişi!"

Onbaşı Ersel gözünden yaşlar inerek, karnını tuta tuta gülmüştü. Göktürk balası Çakın, "balbal" demek istiyordu. Bildiği en yakın sözden yola çıkıp, kendisini "Buda" yontusuna benzetmişti. Kahkahalar atarak balaların yanından ayrılmış, hava kararana kadar da "Bulbul Ersel, Onbaşı Bulbul!" diye, aklına düştükçe kollarını Buda gibi kaldırarak gülmekten katılmıştı.

Gününden hoşnut geceye ulaşmış, onca gülmesinin ardından gece yarısı bu akılsız Çebi'yi görmüştü. Yürümeye başladığından beri yoldaşı olan Çebi'nin, yıllar süren yası içini acıtıyor, elinden de bir şey gelmiyordu. Parmağını dudağına götürerek Yasavullara sessiz olmalarını anlattı. Ağaçlıkta, ozanın kopuzunu duyabilecekleri yakınlığa sokuldular.

Çebi, her Göktürk gibi yahşı kılıç kullanır, yaman kargı sançardı. Yayını katı çeker, okunu yüz elli adıma düşürürdü. Eski Çin akınında vurulup uçmağına giden, yiğit Göktürk Onbaşısı Kunter'in oğluydu. Ancak budunda saygınlık görmesinin sebebi, yalnızca Kunter'in anısı değildi. Atası gibi ozan olan Çebi, umulmadık çağda coşardı. Deyişlerini, atının terkisinden eksik etmediği kolca kopuzuyla söyler, dinleyenleri de coştururdu.

Türk türesince ozanların sözüne kılıç kaldırmayan Göktürkler, korkusuzca söylenen deyişlerde bazen kendi kusurlarını bulur, kimi zaman da akıllarından geçirip dile getiremedikleri sözleri onlardan işitirdi. Ozanların sözü

kutlu idi. Çebi'nin deyişleri, yırları dillerde dolaşır, yüzünden düşmeyen acı gülümsemesi yürekleri dağlardı.

At binmeyi, avlanmayı talim ettiği çağlarda Ötüken dağlarını dolaşmıştı. Bu gezintilerinden birinde, Akyurt'ta Yüzbaşı Yalım Kaplan'ın kızı Altınay'ı tanımış, acun bezeği Altınay'a gönül vermişti. Üç bahar sonra Altınay sayrılanıp uçmağa varmış, koskoca acunda bir başına bırakıp gitmişti. Göktürkler, on beş bahar önce yaşanmış bu yürek burkan olayı bilir; Çebi'nin yıllar yılı dinmeyen acısına hem üzüntü hem saygı duyardılar. Altınay'ın Ağıdı, Çebi'nin bulunmadığı yerlerde mırıldanılırdı.

Dolunayın göle vuran ışıltısında, gece kuşları ozanın inleyen kopuzuna çok kere eşlik etmişti. Dalları suya değen ulu ağacın dışarıdaki köküne oturan Çebi, parmaklarını kopuzun üzerinde dolaştırmaya başladı. Gecenin sessizliğinde, kopuzun yanık sesi suya çarpıp yankılanıyordu. Ötükenlilerin tanışı oldukları yır, sahibinin dilinde yürek burkan ağıda dönüştü.

Can çıkmadan, yüreğimde saklı kal
Gökte ay var, yurtta izin Altınay
Göl üstünde yüzen, tüyle selam sal
Gökte ay var, suda yüzün Altınay

Kaç bahardır, yandım, söndüm sen yoksun
Şahin uçurdum ki, gözlesin baksın
Eşin yoktu, yöre, ilde bir teksin
Gökte ay var, dilde nazın Altınay

Doğrulup yerinden, acuna dalsan
Alaca başlığın, el vurup alsan
Şu yürekten geçenleri bir bilsen
Gökte ay var, ruhta közün Altınay

Ozan gözlerini kapatmış, kendinden geçerek söylüyordu. Kopuzu bedeninden parça olmuş, yüreği dolup taşmıştı. Gece karanlığında kopuz Çebi, Çebi kopuz olmuştu. Artık göl kıyısından çok uzaklarda, tenlerin olmadığı vadideydi. Çalıyor, çalıyordu...

Kor eden tutkuydun, göğü çeviren
Nazlı bakışında, dağı deviren
Kara kış gidişin, ciğer kavuran
Gökte ay var, kışta yazın Altınay

Elini tutmaya, kıyamaz iken
Ansızın topladın, çadırı erken
Gözümün önünde, yüzün gülerken
Gökte ay var, canda sızın Altınay

Ahu gözlerinden, çakınlar çakıp
Saçını örerdin, belikler edip
Toprağa sarıldın, canı terkedip
Gökte ay var, yerde sazın Altınay

Gerideki dinleyicilerden birinin gözlerinde, iki iri damla yaş belirmişti."Akılsız Çebi, enli kılıç kesiği bunca can yakmaz. Tengri yüreğini dindirsin!" diye düşündü. Yoldaşlarına belli etmeden, urbasının yenini terlemiş gibi alnına götürüp kolunu indirirken gözlerini kuruladı. Ay ışığında, göklere kafa tutan ulu ağaçların gölgesinden ayrılan Ötüken Yasavulları, sessizce geldikleri yolu izleyerek çadırların arasında kayboldular.